

נושא העבודה

יחסי ממון בין בני זוג

העבודה מוגשת בחסות העמותה

נוער שוחר משפט עברי

הקדמה אישית

בחרתי בנושא "יחסי ממון בין בני זוג" משום שלטעמי, סוגיית חלוקת הרכוש בין בני זוג עם פקיעת נישואיהם, היא סוגייה משמעותית ביותר לחיי כל אחד מבני הזוג, וחלוקה צודקת של הרכוש תתרום, לראייתי, לעצמאותם הכלכלית של בני הזוג, ובעקבות זאת גם למימוש חירותם, ותעודד אותם להתפתחות אישית. במהלך הכנת העבודה נתקלתי בפסקי דין רבים, ומתוך קריאה ולמידה של פסקי דין אלו, הבנתי את החשיבות הרבה שבחלוקת משאבים צודקת לא רק, אך בעיקר, לנשים. בהרבה פסקי דין שקראתי, חזרה על עצמה אותה העלילה: האישה היא עקרת בית שמבלה את זמנה בניהול משק הבית ובגידול הילדים המשותפים, ואילו הבעל הוא זה שתורם באופן ממשי לכלכלת המשפחה, ורוב הנכסים רשומים על שמו בלבד. הסיטואציה שתיארתי רלוונטית בעיקר לשנים שבהן נחקק חוק יחסי ממון בין בני זוג, אך גם אז וגם היום, ללא ההתחשבות הרבה והרגישות של המחוקק ושל בתי המשפט, אותה האישה הייתה נותרת חסרת כל בתום הנישואין.

לסיום, למדתי רבות מתהליך הכנת העבודה, הן ידע משפטי, והן יכולת מעשית וטכנית של כתיבת עבודה בהיקף משמעותי ואיסוף חומר ביבליוגרפי, ולולא כתיבת עבודה זו, ספק אם הייתי מתנסה במיומנויות אלו.

תוכן עניינים

מבוא- עמ' 4

המשפט הישראלי

פרק ראשון- חלוקת משאבים- עמ' 5

פרק שני- נסיבות מיוחדות- עמ' 7

פרק שלישי- חזקת השיתוף- עמ' 10

המשפט העברי

פרק ראשון- מעמד הרכוש בנישואין- עמ' 11

פרק שני- אלימות הבעל כלפי אשתו והשלכותיה- עמ' 13

השוואה בין המשפט העברי למשפט הישראלי- עמ' 14

סיכום ומסקנות- עמ' 15

ביבליוגרפיה- עמ' 16

מבוא

עם סיום הנישואין, נוצרות סוגיות משפטיות רבות המועלות כל יום בבתי המשפט,

ואחת הסוגיות היא יחסי הממון בין בני הזוג.

חלוקת הרכוש בין בני הזוג הוא אחד הנושאים בעלי ההשלכות הגדולות ביותר על

עתידם הכלכלי של כל אחד מבני הזוג. בנושא הזה קיים ניגוד אינטרסים מוחלט בין

בני הזוג וסביר להניח, כי חלוקת הרכוש של הזוג תהיה אחד מסלעי המחלוקת

העיקריים בסכסוך הגירושין ביניהם.

במדינת ישראל, יחסי הממון בין בני הזוג מטופלים לפי שני סוגים של התייחסות

משפטית:

"חזקת השיתוף"- חלה על זוגות שנישאו לפני ה- 1 בינואר 1974, וכן על זוגות שאינם

נשואים (כמו ידועים בציבור). לפני שנחקק חוק יחסי ממון בין בני-זוג, הדרך שבה

נקבעה חלוקת הרכוש בין בני הזוג הייתה על-פי עקרון "חזקת השיתוף".

"איזון המשאבים"- הסדר זה נחקק בחוק יחסי ממון וחל על בני-זוג שנישאו לאחר ה-

1.1.74.

בעבודה זו אסקור את הסדרי חלוקת הרכוש הקיימים, את יישום החוק בפסקי הדין,

ואבחן את התייחסותו של המשפט העברי לסוגיית יחסי הממון בין בני זוג.

המשפט הישראלי

פרק ראשון: חלוקת משאבים

במשפט הישראלי, לפי חוק יחסי ממון, במידה ובני הזוג לא חתמו על הסכם ממון ביניהם, חל עליהם הסדר איזון המשאבים, כלומר, עם פקיעת הנישואין, זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, למעט-

* נכסים שהיו להם לפני הנישואין, או נכסים שקיבלו במתנה או בירושה במהלך תקופת הנישואין.

* גימלה המשולמת לאחד מבני הזוג על ידי המוסד לביטוח לאומי, או גימלה או פיצוי שנפסקו או המגיעים על פי חוק לאחד מבני הזוג

* נכסים שבני הזוג הסכימו בכתב ששוויים לא יאוזן ביניהם.

על פי החוק, בית המשפט יתחשב בכל הנסיבות הקשורות למצבו הכלכלי של כל אחד מבני הזוג, ובטובת ילדיהם הקטינים, באופן שימנע ככל האפשר:

* גרימת אובדן מקור פרנסה סבירה לאחד מבני הזוג

* הפסקת קיומו או פגיעה בהמשך תפקודו התקין של תאגיד או של מקום עבודה אחר

* פגיעה בצבירת הזכויות הסוציאליות של אחד מבני הזוג

פגיעה ברווחת ילדי בני הזוג הקטינים¹*

בהיעדר הסכם, או כאשר לא ברור מה הייתה כוונת הצדדים בזמן הרכישה, בית

המשפט הוא זה שמייחס להם את הכוונה.²

¹ חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973

בית המשפט העליון דן בשאלת שיתוף הנכסים בין בני זוג, בעירעורה של אישה אשר ביקשה לקבל מחצית מרכושו של בן זוגה, שנרכש בכסף שצבר מלפני הנישואין. המשיב רשם את הנכסים שרכש על שמו בלבד, ודבר זה מהווה ראיה שהמשיב לא התכוון שאשתו תהיה שותפה לנכסים אלו. ולכן, בעקבות זאת שהמערערת לא הוכיחה שיתוף נכסים בינה לבין המשיב, נדחה ערעורה.³

הסדרת יחסי הממון בין בני זוג וחלוקת המשאבים נבעה בין היתר ממגמה של שיווי זכויות האישה בארץ, מאז תחילת הישוב הציוני בארץ ישראל. עיקרון שיווי זכויות האישה בא לידי ביטוי גם בחקיקה, ופקודת הירושה, לדוגמה, נתנה אפשרות בחירה-האם לבקש צו ירושה בבית דין דתי, או בבית המשפט המחוזי. בעקבות כך, אלמנה יהודייה יכלה לבחור בפעם הראשונה- האם לגשת לבית הדין הרבני ולהסתפק בכתובה בלבד, או האם לגשת לבית המשפט המחוזי ולקבל לפחות רבע מהעזבון.⁴

בתהליך חלוקת המשאבים, ישנה רלוונטיות רבה לאופי הקשר שניהלו בני הזוג, ליחסים ביניהם, ולתרומתם למאמץ המשותף בכלכלת הבית. יתר על כן, יש רלוונטיות רבה גם לעובדות שעשויות להעיד על כוונה של אחד מבני הזוג להפרדה של נכסים, כמו חשבונות בנק נפרדים.⁵

² אריאל רוזן צבי, "יחסי ממון בין בני זוג: צדק בין הצדדים ותיקון חיי המשפחה", עיוני משפט ג' תשל"ג ע' 303-319

³ ערעור אזרחי 66/73 ברכה פנונו נ' שמעון פנונו

⁴ זאב פלק, "יחסי ממון בין בני זוג בישראל", עיוני משפט כרך ג' חוברת 3, אפריל 1974, ע' 848-829

⁵ ד"ר אוריאל פרוקצ'יה, משפטים, 1976, "יחסי ממון בין בני זוג בפשיטת רגלו של אחד מהם" עמוד 270

פרק שני: נסיבות מיוחדות

על פי חוק יחסי ממון בין בני זוג, במידה ובית המשפט ראה נסיבות מיוחדות, הוא רשאי, לבקשת אחד מבני הזוג, לעשות את אחד או יותר מהדברים הבאים:

*לקבוע נכסים ששוויים לא יאוזן בין בני הזוג

*לקבוע שחלוקת הנכסים לא תהיה ביחס שווה, אלא ביחס אחר שיקבע בית המשפט.

*לקבוע ששווי הנכסים לא יהיה לפי שוויים במועד האיזון, אלא לפי שוויים במועד מוקדם יותר שיקבע בית המשפט.

*לקבוע שאיזון המשאבים לא יתייחס לנכסים שהיו לבני הזוג במועד האיזון, אלא לנכסים שהיו להם במועד מוקדם יותר שיקבע.⁶

אך מהן הנסיבות המיוחדות? החוק לא מגדיר אותן, ולכן על בתי המשפט להחליט מתי הן מתקיימות.⁷

בית המשפט העליון דן בסוגיית הנסיבות המיוחדות בבקשת רשות ערעור של אישה, אשר בתקופת נישואיה למשיב, הוא נקט באלימות חמורה כלפיה, ואף הורשע בהליך פלילי בניסיון לרצח המבקשת. השאלה הנשאלת היא, האם האלימות שהופעלה כלפי המבקשת מהווה "נסיבות מיוחדות", המצדיקה שימוש בסמכות הנתונה לבית המשפט בסעיף 8 לחוק יחסי ממון, המאפשרת לסטות מכלל איזון המשאבים השוויוני? טענתה של המבקשת הייתה שהמשיב לא זכאי להינות מהרכוש שנצבר לצדדים יחד, ובפרט לא מהזכויות הסוציאליות שנצברו לה במקום עבודתה. בית המשפט העליון קיבל את הערעור בחלקו, וקבע כי הזכויות

⁶ חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973 סעיף 8
⁷ אריאל רוזן צבי, "יחסי ממון בין בני זוג", 352 (התשמ"ב)

הסוציאליות של המבקשת, תלויות בחייה, אותן ניסה המשיב ליטול. לפי גישתה של השופטת ברק-ארז, אדם שניסה ליטול את חייה של אשתו, מנוע מהעלאת הטענה שיש לראות בה אדם חי לצורך השתתפות בזכויות הפנסיה שלה⁸.

בית המשפט המחוזי בחיפה דן בערעור העוסק בחלוקה בלתי שוויונית של דירת מגורים המשותפת למערערת והמשיב. למשיב ולמערערת אין פער ניכר בהכנסותיהם. הדירה מומנה ע"י מכירת דירה שהייתה ברשות המערערת טרם נישואיה. המערערת ביקשה לבטל את המתנה שהעניקה למשיב בדמות דירת המשותפת. בית המשפט לא קיבל את ערעורה, אך החליט לחלוקה בלתי שוויונית של הדירה לפי סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון בין בני זוג, מטעם השיקולים הבאים:

* כושר השתכרותם של הצדדים- האישה מגדלת לבדה את שני ילדיה, היא מורה במקצועה, ומשתכרת כ-6,000 שקל, ללא צפי של גידול בשכרה. לעומתה, הבעל נמצא במגמת גידול והרחבה של עסקו.

* פירות ההשקעה בעסקו של הבעל- הבעל למד את לימודי הוראת הנהיגה במהלך תקופת הנישואין, הצדדים רכשו ביחד את רכב הוראת הנהיגה הראשון איתו עבד המשיב באמצעות סכום אשר חסכה המערערת טרם הנישואין. זאת ועוד, הצדדים חיו יחדיו בדירת הרווקות של המערערת, ללא שהיו צריכים לשאת בתשלומי שכר דירה או משכנתא עד למעבר לדירתם המשותפת. למרות כל אלה, האישה לא זכתה בפירות השקעתה בדמות שיתוף במוניטין המשיב וכושר השתכרותו, אלא הבעל זוכה להינות מהם לבדו.

* צדק כלכלי בין הצדדים- בית המשפט קבע, כי אחד השיקולים הוא מציאת איזון נכון בין הצדדים כך ששניהם יפתחו דף חדש ודומה בחייהם לאחר הגירושין. טרם

⁸ בע"מ 7272/10 פלונית נ' פלוני

מועד האיזון, דיווח המשיב כי הוא משתכר סכום של 3,200 שקל בחודש, ואילו מאז נפרדו הצדדים, ולאחר מועד האיזון הוא טען כי הוא משתכר בין 8,000 ל 9,000 שקל בחודש- פי שלושה מהסכום המקורי.

*חוסר תום לב מצד הבעל- הבעל נהג שלא בתום לב הן כלפי האישה והן בניהול ההליכים המשפטיים. לפי טענתו של הבעל, כבר ביולי 2011 הוא ביקש לפנות לטיפול ולשלום בית, אך הדבר אינו מתיישב עם התנהגותו. זאת ועוד, גם בניהול ההליכים המשפטיים, נהג המשיב שלא בתום לב.

*נסיבות מכירת דירת הרווקות ורכישת הדירה המשותפת- בית המשפט קבע, כי אף על פי שנסיבות המקרה אינן מספקות עילה לביטול המתנה שהעניקה המערערת למשיב, העובדה כי האישה השקיעה את כל רכושה בקניית הדירה, ואילו לעומתה הבעל לא השקיע דבר ממשאביו הפרטיים בקנייתה, בצירוף נסיבות נוספות, מובילות למסקנה כי שימוש בסעיף 8 לחוק יחסי ממון יוביל לעשיית הצדק בין הצדדים.⁹

⁹ עמ"ש 10058-07-13 נ'מ'א נ' י'א'

פרק שלישי- חזקת השיתוף

"חזקת השיתוף" היא הלכה משפטית הנהוגה במשפטי גירושין בנוגע לזוגות אשר נישאו טרם חקיקת חוק יחסי ממון בין בני זוג, אשר מסדיר את אופן חלוקת הרכוש בין בני זוג בעת גירושין¹⁰.

חזקת השיתוף מתבססת על ההנחה כי נכסים שצברו בני הזוג במשותף במהלך תקופת הנישואין, או נכסים שניכרת כוונה של אחד מבני הזוג לשתף בהם את בן הזוג השני, יחולקו שווה בשווה בין בני הזוג¹¹.

התנאים להחלת חזקת השיתוף:

* בני הזוג מנהלים יחד חיים משותפים תקינים- נדרש להוכיח כי בני הזוג

התגוררו יחדיו, ללא קרע או פירוד משמעותיים¹².

* מאמץ משותף- יש צורך בניהול קופה משותפת לבני הזוג, ותרומה של כל

אחד מבני הזוג בדרכו. מאמץ משותף מתקיים גם כאשר אחד מבני הזוג

השקיע כספית, ואילו האחר השקיע מאמץ בטיפול בבית ובמשפחה¹³.

¹⁰ ראה לעיל פרק ראשון "חלוקת משאבים"

¹¹ אריאל רוזן צבי, "יחסי ממון בין בני זוג: צדק בין הצדדים ותיקון חיי המשפחה", עיוני משפט ג' תשל"ג ע' 304

¹² דנ"א 1558/94 נפיסי נ' נפיסי, פ"ד נ(3) 573

¹³ בג"ץ 2222/99 גבאי נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד נד(5) 401

המשפט העברי

פרק ראשון- מעמד הרכוש בנישואין

בתנך

במקרא אין הרבה מידע על יחסי ממון בין בני זוג¹⁴. ידוע שנשים הביאו מבית אביהן בגדים ותכשיטים, שנשארו בבעלותן גם בנישואיה, ועל כן הן יכלו להתנדב למלאכת המשכן¹⁵.

כל עוד שהזוג חי בשלום, לא הייתה סיבה להגדיר את יחסי הרכוש ביניהם, ולכן ההתייחסות היא בעיקר למעמד הנכסים במקרה של מות אחד מבני הזוג, או במקרה של גירושין.

במקרה בו הבעל מת לפני שנולד לו בן, אחיו יורש אותו, ואילו האלמנה לא יורשת את נכסי בעלה. אולם, כשאישה מתה לפני שילדה בן, והיא יורשת נחלה או מחזיקה קרקע כנדוניה, כל רכושה חוזר לבית אביה, על מנת שלא יגיע למשפחה אחרת.¹⁶

בתלמוד

במשנה קדומה, קיימת ההנחה שאישה היא איננה בעלת נכסים: "העבד והאשה פגיעתן רעה, החובל בהן חייב, והם שחבלו באחרים פטורין, אבל משלמין לאחר זמן: נתגרשה האשה נשתחרר העבד חייבין לשלם"¹⁷, כלומר, במשנה קיימת הקבלה בין מעמדו הכלכלי של העבד, לזה של האישה- משום ששניהם חסרי נכסים, הם פטורים מתשלום גם אם חבלו באדם אחר. בנוסף לזאת, ניתן להסיק כי הנישואין פוגעים במעמדה הכלכלי של האישה, ולכן היא תוכל לשלם רק לאחר שתתגרש.

¹⁴ זאב פלק, "יחסי ממון בין בני זוג בישראל", עיוני משפט כרך ג' חוברת 3, אפריל 1974, ע'829

¹⁵ שמות ל"ה, 22-29

¹⁶ ליונשטם, "ירושה", ג' א"מ 791

¹⁷ משנה בבא קמא ח', ד'

ממשנה אחרת, ניתן להסיק כי נכסי האישה הופכים לרכושו של הבעל מתוקף

הנישואין: "הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים?"¹⁸.

בימי הביניים התחדשו הלכות שונות על מנת להטיב את המעמד הכלכלי של

האישה¹⁹, ונקבע ששני בני הזוג "ישלטו בנכסיהם בשווה" על מנת לקבוע את זכויות

האישה בנכסים.²⁰

¹⁸ משנה כתובות ח', א'

¹⁹ Falk, Jewish matrimonial law in the middle ages 144 (1966)

²⁰ ע"א 407/64, כליפא נ' כליפא, י"ט(2) פד"י 338, ז. ורהפטיג הערה 2

פרק שני- אלימות הבעל כלפי אשתו והשלכותיה

בספרות הפוסקים והשו"ות קיימות גישות רבות ושונות זו מזו לגבי סוגיית אלימות

הבעל כנגד אשתו. אחת הגישות, שואבת את

השקפת עולמה מין הפסוק "ואל אישך

תשוקתך והוא ימשל בך" (בראשית ג, טז):

האישה מתוארת כאן כשפחה כנועה שנתונה

תחת שליטת בעלה. אך עם זאת, בספרות

התלמודית ובמדרשים אין זכר לדרישה

הקיצונית מהאישה לשתוק ולספוג את המכות

של בעלה²¹, ותפיסתו הקיצונית של הכותב

לגבי סוגיה זו נבעה, כנראה, מההשפעה של

החברה המוסלמית בה הוא חי²².

לדעת חז"ל, בניגוד לגישה הקודמת, ישנו איסור חד משמעי על הבעל להכות את

אשתו- לגישתם, האישה היא איננה קניינו של הבעל, אלא שותפה מלאה שלו²³. חובת

הבעל לכבד את אשתו ולהימנע מכל סוג של אלימות כלפיה, היא חיוב משפטי הנכלל

בגדר מסכת החובות שחייב הבעל לאשתו במסגרת יחסי הממון ביניהם, מכיוון

שאלימות מילולית או אלימות פיזית, סותרת את חובת המדור השקט שהבעל חייב

לספק לרעייתו²⁴. במקרים מסוימים, עשויה אלימות הבעל להביא את בית הדין

להענישו בעונשים חמורים, ואף לכפותו לתת גט לאשתו²⁵.

²¹ אברהם גרוסמן, "והוא ימשל בך- בין תיאוריה למציאות", פורסם באתר "דעת"

²² א' גרוסמן, חסידות ומורדות, (ירושלים תשס"ג), עמ' 212-213

²³ א' גרוסמן, חסידות ומורדות (ירושלים תשס"ג), עמ' 23

²⁴ אברהם וינרוט, "אלימות האיש כלפי אשתו ותוצאותיה המשפטיות", פורסם באתר "דעת"

²⁵ א' גרוסמן, חסידות ומורדות (ירושלים תשס"ג), עמ' 373

השוואה בין המשפט העברי למשפט הישראלי

חוסר נאמנות בנישואין ומשמעותה

המשפטית:

במשפט הישראלי, אשם בקריסת הנישואין הקשור בחוסר נאמנות בין בני הזוג, איננו מהווה עילה לחלוקה בלתי שוויונית של הרכוש, ועל כך כתבה השופטת בן פורת:
אך עם זאת, במקרה אחר דחה בית המשפט את טענתה של אישה נגד בית הדין שכפה עליה לקבל גט מבעלה

"המערער שב והעלה בתביעה זו את הטענה שאשתו בגדה בו... השופט המלומד נמנע מלקבוע ממצא בשאלה זו, וגם בכך צדק. משקבע כי רוב שנות הנישואין עברו על בני-הזוג בשלום ואושר... מה ענין הבגידות לכאן?... אם כוונתו היא שבן-זוג בלתי-נאמן מקפח עקב כך, כשיקול בלעדי, את זכותו בנכסים, הרי אין לטענה מעין זו על מה שתסמוך. נטישת הבית או בגידה עשויות ליצור קרע בין בני-הזוג ובדרך זו לשים קץ לשיתוף, אך אין נענשים עליהן למפרע על-ידי נטילת הזכויות ברכוש המשותף."

ע"א 264/77 דרוז נ' דרוז, פ"ד לב(1) 829

בעקבות בגידתה בו, ופסק שדירת הבעל מלפני נישואיו תישאר שלו בלבד²⁶. על כך כתב הרב דיכובסקי, דיין בבית הדין הרבני הגדול לערעורים: "...לא יעלה על הדעת שבגידה מתמשכת של 12 שנה- כשני שלישי מתקופת הנישואין- תיחשב לחיי שיתוף

ואחוזה, ותקנה לאישה הבוגדת את מחצית הדירה השייכת לבעל מלפני הנישואין"²⁷. עמדת ההלכה היא שאישה נואפת אינה מפסידה רכוש הרשום על שמה²⁸, אך היא איננה זכאית לרכוש הרשום על שמו של בן זוגה, ועל כך כתב הרב שינדלר:

"כאשר מעשה הבגידה מתגלה, הכאב הוא ללא נשוא, וכבר נאמר בכתוב" אל תחרוש על רעך רעה רעה והוא יושב לבטח עמך". יש בזה משום הונאה וגניבת דעת של בן הזוג... "לא תנאף" ו"לא תחמוד" הם שני דיברות מעשרת הדיברות, וכן נאמר בתורה "לא תונו איש את עמיתו, ויראת מאלוקיך"... לע"ד החוק לא התכוון להעניק זכויות שוות לצדדים כאשר צד אחד פוגע פגיעה כה קשה במוסד הנישואין."

תיק 9061-21-11, ל' בסיון תשס"ו

²⁶ בג"ץ 3995/00 פלונית נ' בית-הדין הרבני הגדול ואח'

²⁷ "בתי הדין ובתי המשפט - תחומי חיכוך", תחומין כד (תשס"ד), עמ' 61

²⁸ רמב"ם, הלכות אישות, פרק כד, הלכה י

סיכום ומסקנות

במהלך הכנת העבודה למדתי רבות על גישתו של המשפט הישראלי ושל המשפט העברי לגבי סוגיית יחסי הממון בין בני הזוג, על הדמיון בין שתי גישות אלו, ובעיקר על השוני הרב ביניהן. על אף העובדה כי יחסי הממון במשפט העברי מוסדרים, ישנם חילוקי דעות רבים בין שלל הפוסקים לגבי הרבה שאלות המתעוררות בעקבות פירוק הנישואין, ועובדה זו מקשה במעט להציג עמדה חד משמעית של המשפט העברי בנידון. הדבר דומה במידה מסוימת בפרשנויות הרבות שניתן להעניק לסעיף 8 לחוק יחסי ממון בין בני זוג, סעיף הנסיבות המיוחדות. כפי שצוין בפרק השני של עבודה זו, אין המחוקק מציין מה הן אותן הנסיבות המצדיקות חלוקה בלתי שוויונית של הנכסים, דבר היוצר מבחר מגוון מאוד של דעות בנושא. אך עם זאת, לטעמי, הגמישות שמעניק המחוקק עם סעיף 8 לחוק לבתי המשפט היא דבר רצוי ואף הכרחי בסוגיות כמו הסדרת יחסי הממון בין בני זוג, שכן פרטי המקרים הרבים הם מגוונים ומשתנים במידה רבה בין זוג לזוג, וייתכן כי כלל החלוקה השוויונית יהיה לא צודק בנסיבות מסוימות, אלא תידרש חלוקה שונה.

למרות השוני העקרוני והטריוויאלי בין המשפט העברי למשפט הישראלי בגישתם לזכויותיה של האישה, אין המשפט העברי מזניח את זכויותיה הממוניות ומחייב את הבעל לדאוג לצרכיה במהלך הנישואין²⁹.

²⁹ "שארה כסותה ועונתה לא יגרע" (שמות כ"א)

ביבליוגרפיה

חקיקה

חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג- 1973

פסיקה

ע"א 66/73 ברכה פנונו נ' שמעון פנונו

בע"מ 7272/10 פלונית נ' פלוני

עמ"ש 10058-07-13 נ'מ'א נ' י'א'

דנ"א 1558/94 נפיסי נ' נפיסי, פ"ד נ(3) 573

בג"ץ 2222/99 גבאי נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד נד(5) 401

ע"א 407/64, כליפא נ' כליפא

בג"ץ 3995/00 פלונית נ' בית-הדין הרבני הגדול ואח'

ע"א 264/77 דרור נ' דרור, פ"ד לב(1) 829

ספרים ומאמרים

אריאל רוזן צבי, "יחסי ממון בין בני זוג: צדק בין הצדדים ותיקון חיי המשפחה", עיוני

משפט ג' תשל"ג

זאב פלק, "יחסי ממון בין בני זוג בישראל", עיוני משפט כרך ג' חוברת 3, אפריל 1974

ד"ר אוריאל פרוקצ'יה, משפטים, 1976, "יחסי ממון בין בני זוג בפשיטת רגלו של

אחד מהם"

אריאל רוזן צבי, "יחסי ממון בין בני זוג", התשמ"ב

ליונשטם, "ירושה"

אברהם גרוסמן, "והוא ימשל בך- בין תיאוריה למציאות", פורסם באתר "דעת"

א' גרוסמן, חסידות ומורדות, (ירושלים תשס"ג)

אברהם וינרוט, "אלימות האיש כלפי אשתו ותוצאותיה המשפטיות", פורסם באתר

"דעת"

"בתי הדין ובתי המשפט - תחומי חיכוך", תחומין כד (תשס"ד)

אוצר הגאונים לכתובות, חלק התשובות

פסקי דין רבניים

תיק 9061-21-11, ל' בסיון תשס"ו

תנ"ך

שמות ל"ה

שמות כ"א

הלכה

משנה בבא קמא ח', ד'

משנה כתובות ח', א'

רמב"ם, הלכות אישות, פרק כד, הלכה י

מקורות לועזיים

Falk, Jewish matrimonial law in the middle ages (1966)